

Lovforslag nr. L 97. Fremsat den 30. januar 1991 af undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder)

Forslag

til

Lov om landbrugsuddannelser

Kapitel 1

Formål m.v.

§ 1. Undervisnings- og forskningsministeren tilrettelægger landbrugsuddannelser, der består af en grunduddannelse og overbygningsuddannelser.

Stk. 2. Grunduddannelsen har til formål at give eleverne grundlag for erhvervsudøvelse samt for videreuddannelse og videregående uddannelse. Grunduddannelsen skal tillige bidrage til de unges personlige udvikling og forståelse af omverdenen.

Stk. 3. Overbygningsuddannelserne har til formål at give eleverne grundlag for erhvervsudøvelse som selvstændig landmand eller erhvervsudøvelse på et videregående niveau samt for videreuddannelse og videregående uddannelse.

§ 2. Undervisnings- og forskningsministeren fastsætter efter indstilling fra Landbrugsuddannelsesrådet, jf. § 21, regler om landbrugsuddannelserne med angivelse af uddannelsernes struktur og varighed herunder skoleundervisningens varighed, uddannelsernes mål herunder skoleundervisningens mål, rammer for undervisningens indhold, krav til praktikuddannelse og krav til bedømmelse herunder bedømmelsesplaner.

§ 3. Uddannelserne udbydes af godkendte erhvervsskoler, herunder tidligere landbrugs-skoler, der af undervisnings- og forskningsministeren er godkendt som erhvervsskoler.

Stk. 2. Undervisnings- og forskningsministeren kan efter indstilling fra Landbrugsuddan-

nelserrådet godkende, at skoler, som ikke er erhvervsskoler, institutioner og virksomheder meddeler bestemte landbrugsuddannelser. Godkendelsen kan efter indstilling fra rådet tilbagekaldes.

Kapitel 2

Uddannelsernes struktur m.v.

§ 4. Grunduddannelsen til landmand tilrettelægges således, at den giver de unge faglige og almene kvalifikationer til at varetage funktioner inden for landbrugserhvervet. Uddannelsen varer i almindelighed 42 måneder tilrettelagt som en vekseluddannelse, således at der skiftes mellem skoleundervisning og praktikuddannelse i flere landbrugsbedrifter.

§ 5. Grunduddannelsen indledes af den enkelte elev enten på skole eller i en landbrugsbedrift på grundlag af en uddannelsesaftale.

Stk. 2. En uddannelse er fælles for eleverne, uanset om den enkelte elev indleder uddannelsen på skole eller i en landbrugsbedrift.

§ 6. Overbygningsuddannelserne tilrettelægges som teoriundervisning i forlængelse af grunduddannelsen, eventuelt efter gennemført praktikuddannelse. Uddannelserne kan føre frem til driftsleder, udvidet driftsleder, agrarøkonom, landbrugstekniker eller lignende.

§ 7. Skolerne kan efter godkendelse af undervisnings- og forskningsministeren tilrettelægge supplerende kurser, herunder deltidskurser med henblik på efter- og videreuddannelse.

§ 8. Undervisnings- og forskningsministeren fastsætter efter indstilling fra Landbrugsuddannelsesrådet regler, hvorefter elever med særlige uddannelses- eller beskæftigelsesmæssige forudsætninger fritages for dele af uddannelserne, herunder regler om elevers fritagelse for undervisning ved overgang fra en erhvervsuddannelse til en landbrugsuddannelse.

Kapitel 3

Adgang til uddannelserne

§ 9. Adgang til grunduddannelsen har alle, der har opfyldt undervisningspligten efter folkeskoleloven.

Stk. 2. Ansøgere optages på den skole, de ønsker, hvis der er plads, og hvis de efter skolens vurdering forventes at kunne følge undervisningen på tilfredsstillende måde og fuldføre uddannelsen på normal tid, jf. dog stk. 4 og 5.

Stk. 3. Ved optagelse af fremmedsprogede ansøgere kan skolen forlange en prøve i dansk bestået inden optagelsen.

Stk. 4. Undervisnings- og forskningsministeren kan efter indstilling fra Landbrugsuddannelsesrådet fastsætte nærmere regler om skolenes optagelse af elever i uddannelserne.

Stk. 5. Undervisnings- og forskningsministeren kan under hensyn til beskæftigelsesmulighederne efter indstilling fra Landbrugsuddannelsesrådet fastsætte regler om begrænsning af adgangen til skoleundervisningen inden for de enkelte uddannelser.

Kapitel 4

Indholdet af uddannelserne

§ 10. Indholdet af grunduddannelsen skal tilrettelægges under hensyntagen til de formål, der er nævnt i § 1, stk. 2, og således, at skoleundervisningen og praktikuddannelsen supplerer hinanden på en hensigtsmæssig måde inden for et sammenhængende forløb.

Stk. 2. Undervisningen omfatter obligatoriske fag og valgfag.

§ 11. Skoleundervisningens obligatoriske fagrække skal være egnet til sammen med praktikuddannelsen at give eleven en generel og specifik kompetence inden for landbrugserhvervet samt at fremme den personlige udvikling, bidrage til efter- og videreuddannelse og give forståelse af samfundet og dets udvikling.

§ 12. Valgfag skal være egnede til at imødekomme elevernes interesser. Der skal herunder tilbydes fag, der er af betydning for videreuddannelse og for adgangen til videregående uddannelser.

§ 13. Til elever, der har behov for det, gives der specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand.

Stk. 2. Undervisnings- og forskningsministeren fastsætter nærmere regler herom.

§ 14. Der skal tilbydes eleverne rådgivning om valg af uddannelse og erhverv samt om personlige forhold.

Stk. 2. Undervisnings- og forskningsministeren fastsætter nærmere regler herom.

§ 15. Praktikuddannelsen skal gennemføres efter praktikregler, der fastsættes af undervisnings- og forskningsministeren i overensstemmelse med Landbrugsuddannelsesrådets bestemmelse om indholdet af reglerne, når disse lovligt kan fastsættes.

Kapitel 5

Tilskud

§ 16. Staten yder tilskud til dækning af de direkte undervisningsudgifter ved uddannelserne efter § 1, fraregnet indtægter ved uddannelserne. Tilskuddet til undervisningsudgifter bestemmes ud fra antal årselever ved uddannelserne og et gennemsnitligt tilskud pr. årselev for de enkelte uddannelser fastlagt i de årlige finanslove.

Stk. 2. Undervisnings- og forskningsministeren kan efter indstilling fra Landbrugsuddannelsesrådet yde tilskud til særlige udgifter i forbindelse med iværksættelse af nye uddannelser og kurser og til forsøgs- og udviklingsarbejde vedrørende uddannelser og kurser, der er omfattet af loven.

Kapitel 6

Kost og logi under skoleophold

§ 17. Skolerne tilbyder eleverne kost og logi under skoleophold. Tilskud hertil ydes af staten som et gennemsnitligt tilskud pr. årskostelev. Tilskuddet pr. årskostelev fastlægges i de årlige finanslove.

Stk. 2. Undervisnings- og forskningsministeren kan fastsætte regler om optagelse af elever

og om elevernes betaling for kost og logi under ophold på skolens kostafdeling.

Kapitel 7

Elevernes retlige forhold

§ 18. Det er en betingelse for at begynde på en praktikperiode i grunduddannelsen, at der mellem eleven og en eller flere landbrugsbedrifter er indgået en uddannelsesaftale, der mindst omfatter praktikperioden og det efterfølgende skoleophold.

Stk. 2. Undervisnings- og forskningsministeren kan efter indstilling fra Landbrugsuddannelsesrådet fastsætte regler om elevernes retlige forhold, i det omfang ansættelsesforholdet ikke er omfattet af anden lovgivning.

§ 19. Elever er under skoleophold, der er omfattet af en uddannelsesaftale, omfattet af den ordning vedrørende arbejdsskadeforsikring, som efter loven om arbejdsskadeforsikring gælder for praktiktiden.

Stk. 2. Med hensyn til elevers skader under andre skoleophold end dem, der er nævnt i stk. 1, finder loven om arbejdsskadeforsikring tilsvarende anvendelse, for så vidt skaden skyldes undervisning under arbejdspladslignende forhold. Risikoen med hensyn til disse skader påhviler staten.

§ 20. Undervisnings- og forskningsministeren kan efter indstilling fra Landbrugsuddannelsesrådet fastsætte regler om tilskud til befording for elever i grunduddannelsen. Skolernes afgørelser om befordingstilskud kan ikke påklages til højere administrativ myndighed.

Kapitel 8

Rådgivning m.v.

§ 21. Undervisnings- og forskningsministeren nedsætter et Landbrugsuddannelsesråd og udpeger formanden. Rådets medlemmer udpeges af følgende foreninger således:

De danske Landboforeninger	2
Danske Husmandsforeninger	2
Danmarks Landboudom	2
Foreningen for danske Landbrugsskoler . .	2

Rådet kan supplere sig med repræsentanter for landbrugets arbejdsgiver- og arbejdstagerorganisationer.

Stk. 2. Der kan udpeges stedfortrædere for medlemmerne.

Stk. 3. Undervisnings- og forskningsministeren, arbejdsministeren og landbrugsministeren udpeger hver en tilforordnet til rådet. Undervisnings- og forskningsministeren kan efter indstilling fra Landbrugsuddannelsesrådet udpege et antal uafhængige, særligt sagkyndige til som tilforordnede at deltage i rådets arbejde.

Stk. 4. Erhvervsuddannelsesrådets og Tekniskerrådets formand eller næstformand kan deltage i rådets møder uden stemmeret.

Stk. 5. Formanden, medlemmerne og deres stedfortrædere samt de tilforordnede beskikkes af undervisnings- og forskningsministeren for 4 år. De tilforordnede særligt sagkyndige kan dog beskikkes for en kortere periode.

Stk. 6. Rådet fastsætter selv sin forretningsorden.

Stk. 7. Undervisnings- og forskningsministeren stiller sekretariatsbistand til rådighed for Landbrugsuddannelsesrådet.

§ 22. Landbrugsuddannelsesrådet afgiver indstilling til undervisnings- og forskningsministeren om regler om uddannelserne, jf. § 2, om godkendelse af skoler, som ikke er erhvervsskoler, institutioner og virksomheder til bestemte landbrugsuddannelser, jf. § 3, stk. 2, om fritagelse for dele af uddannelserne, jf. § 8, om regler om optagelse på skole og regler, der begrænser adgangen til uddannelserne i henhold til denne lov, jf. § 9, stk. 4 og 5, om tilskud til iværksættelse af nye uddannelser og kurser samt forsøgs- og udviklingsarbejde, jf. § 16, stk. 2, om regler om elevernes retlige forhold, jf. § 18, stk. 2, om regler om befordingstilskud, jf. § 20, om udpegning af særligt sagkyndige, jf. § 21, stk. 3, og om overgangsordninger, jf. § 24, stk. 3.

Stk. 2. Landbrugsuddannelsesrådet træffer afgørelse med hensyn til:

- 1) Godkendelse af praktikvirksomheder.
- 2) Afkortning eller forlængelse af den normale uddannelsesetid.
- 3) Indholdet af praktikregler.

Stk. 3. Rådet kan overlade en eller flere af de opgaver, der er nævnt i stk. 2, til arbejdsudvalg.

Stk. 4. Landbrugsuddannelsesrådet virker for de bedst mulige uddannelsesmæssige forhold i praktikvirksomhederne og for tilvejebringelse af praktikpladser samt søger at tilvejebringe forlig i tvistigheder mellem elever og praktikvirksomheder.

Stk. 5. Hvis der ikke kan opnås forlig efter stk. 4, kan tvistigheden indbringes for domstolene.

Stk. 5. Rådet rådgiver i øvrigt undervisnings- og forskningsministeren og kan på eget initiativ drøfte og afgive udtalelse om alle spørgsmål, der efter rådets opfattelse har betydning for uddannelserne.

Kapitel 9

Forskellige bestemmelser

§ 23. Efter nærmere regler fastsat af undervisnings- og forskningsministeren kan klager over en skoles afgørelser indbringes for ministeren.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse på klager over Landbrugsuddannelsesrådets afgørelser i henhold til § 22, stk. 2.

Kapitel 10

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser

§ 24. Loven træder i kraft den 1. januar 1992.

Stk. 2. §§ 21 og 22 træder dog i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Stk. 3. Undervisnings- og forskningsministeren fastsætter efter indstilling fra Landbrugsuddannelsesrådet regler om, i hvilket omfang loven finder anvendelse på uddannelser, der er påbegyndt, men ikke afsluttet inden lovens ikrafttræden. For så vidt de hidtidige regler skal finde anvendelse, fastsætter ministeren tilige regler om overførelse af den virksomhed, der påhviler de rådgivende organer efter de hidtidige regler, til Landbrugsuddannelsesrådet.

§ 25. I lov om folkehøjskoler, landbrugsskoler, husholdningsskoler og efterskoler, jf. lov-

bekendtgørelse nr. 661 af 26. oktober 1988, foretages følgende ændringer:

1. I lovens *titel* udgår: »landbrugsskoler,«.

2. § 2 ophæves.

3. § 5, *stk. 2, 2. pkt.*, ophæves.

4. I § 6 udgår: »en landbrugsskole,«.

5. § 8, *stk. 2*, ophæves.

Stk. 3 bliver herefter stk. 2.

6. § 9, *stk. 2*, affattes således:

»*Stk. 2.* Tilbagekaldelse af godkendelse efter stk. 1, 2. pkt., kan kun ske efter forhandling med henholdsvis Foreningen for Folkehøjskoler, Foreningen af Husholdnings- og Håndarbejdsskoler og Foreningen af Frie Ungdoms- og Efterskoler.«.

7. I § 10 udgår: »landbrugsskoler,«.

8. I § 13, *stk. 1*, udgår: »landbrugsskoler,«.

9. § 14, *stk. 1, nr. 3*, ophæves.

Nr. 4 og nr. 5 bliver herefter nr. 3 og nr. 4.

10. I § 15, *stk. 2, nr. 2*, udgår: »og landbrugsskoler i andre nordiske lande«.

11. I § 16 udgår: »landbrugsskoler,«.

12. *Kapitel 8* ophæves.

§ 26. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Baggrunden for lovforslaget

I december 1988 nedsatte kulturministeren et udvalg vedrørende samordning af landmands- og jordbrugsuddannelserne. Udvalget var et ministerielt udvalg bestående af repræsentanter for henholdsvis Arbejdsministeriet, Kulturministeriet, Landbrugsministeriet og Undervisnings- og Forskningsministeriet.

Baggrunden for udvalgets nedsættelse var dels Rigsrevisionens konstatering i sin beretning 3 1986 om landbrugsskolernes elevtal og økonomi af, at skolernes produktivitet havde udvist et fald, væsentligst på grund af nedgang i elevtallet dels en række tilkendegivelser fra organisationer m.fl., som gav udtryk for et ønske om en samordning af uddannelserne.

Udvalget afsluttede sit arbejde august 1989 (Betænkning nr. 1179). Af betænkningen fremgår, at udvalget fandt, at Undervisnings- og Forskningsministeriets love på erhvervsskoleområdet:

- lov om erhvervsskoler
 - lov om erhvervsuddannelser
 - lov om videregående teknikeruddannelser, og
 - lov om efteruddannelse (erhvervsrettede kurser)
- både uddannelsesmæssigt og administrativt ville kunne rumme landbrugsuddannelserne under Kulturministeriet.

Betænkningens forslag blev støttet af Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger (SALA), Centralforeningen af Tolvmandsforeninger og Større Landbrugere i Danmark, Dansk Erhvervsgartnerforening, Landsorganisationen i Danmark (LO), Specialarbejderforbundet i Danmark (SID) og de faglige udvalg bag Undervisnings- og Forskningsministeriets jordbrugsuddannelser, mens forslaget ikke vandt tilslutning hos: De danske Landboforeninger, Danske Husmandsforeninger, Danmarks Landboungdom og Foreningen for danske Landbrugsskoler med bl.a. følgende begrundelse:

»Forslaget splitter mere end det samler, idet landbrugsuddannelserne vil blive omfattet af 3 love mod i dag én lov. Forslaget vil ligeledes betyde en afskaffelse af den eksisterende kostskoleform, og det vil i følge foreningerne betyde et tab for den personlige udvik-

ling, samt et tab i indlæringseffekten. Foreningerne oplever endvidere, at det frie skolevalg i realiteten afskaffes og beklager dette, idet der fortsat er mange unge, som lægger vægt på skolens idégrundlag.

Foreningerne ser også nogle vanskeligheder i erhvervsuddannelseslovens bestemmelser om praktikaftaler for hele uddannelsesforløbet, og mener endvidere, at det næppe vil være muligt at finde en tilfredsstillende løsning vedrørende styring af uddannelser og af skoler.«

Lovforslaget er udtryk for et kompromis, der på den ene side tilgodeser hensynet til det ønskelige i en samordning af uddannelserne og skoleformerne, og på den anden side tager hensyn til landbrugsskolerens og erhvervets særlige ønsker og behov.

2. Lovforslagets hovedformål

Landbrugsuddannelserne samles i en særlig lov om landbrugsuddannelser, hvorved det bliver muligt at bevare landbrugsuddannelsernes særpræg, hvad angår uddannelsernes struktur, styring af uddannelserne, det frie skolevalg, praktikpladsbestemmelser og muligheden for kost og logi. Grunduddannelsen (faglært landmand) er på niveau med erhvervsuddannelserne, og der er tilstræbt en parallelitet, bl.a. hvad angår ungdomsuddannelsesaspektet herunder de almindelige fag.

Landbrugsuddannelsesloven vil på en række punkter være parallel med lov om erhvervsuddannelser – bl.a. vil tilskudssystemet være det samme.

Alle landbrugsskolerne, der i dag er omfattet af højskoleloven, kan blive erhvervsskoler på lige fod med øvrige erhvervsskoler, jf. bemærkningerne til § 3, – med bevarelse af de nuværende bestyrelser – og henføres til lov om erhvervsskoler.

Det foreslås, at landbrugsuddannelsesloven får virkning fra 1. januar 1992.

3. De nuværende landbrugsuddannelser

De nuværende landbrugsuddannelser indledes med en grundskole, som i alt varer 1½ år incl. praktik:

2 måneder grundskole (Modul 1a)

12 måneder praktik

4 måneder grundskole (Modul 1b)

Efter yderligere 2 år er eleven faglært landmand:

18 måneder praktik

6 måneder fagligt-teknisk kursus (Modul 2)

Uddannelsen til driftsleder, der giver »grønt bevis«, tager 1½ år:

8 måneder uddannelse/erhverv

6 måneder praktik

4 måneder driftslederkursus (Modul 3)

Efter yderligere 5 måneder på skole, der fører frem til udvidet driftsleder, udstedes »grønt diplom«:

5 måneder udvidet driftslederkursus (Modul 4)

Efter uddannelsen til faglært landmand er det desuden muligt at gå videre og blive uddannet til landbrugstekniker:

20 måneder på skole, der fører frem til landbrugstekniker

På 2 landbrugsskoler er det muligt at gennemføre en uddannelse til agrarøkonom. Uddannelsen varer knapt 2 år og bygger på gennemført uddannelse til faglært landmand. Derudover gennemføres på landbrugsskolerne en lang række efteruddannelseskurser.

4. Lovforslagets hovedindhold

Grunduddannelsen til landmand er som erhvervsuddannelserne beskrevet som en ungdomsuddannelse. Den har som skolemæssig baggrund folkeskolens 9. klassetrin. Der er endvidere lagt vægt på almene dimensioner.

Landbrugsuddannelserne bevarer deres nuværende struktur og omfang, og der bliver fortsat fri adgang til uddannelserne og frit skolevalg.

Landbrugsskolerne vil få mulighed for at tilbyde eleverne kost og logi, men kostskolepligten for eleverne ophører.

Skoleundervisningen indeholder i de eksisterende uddannelser både obligatoriske fag og valgfag.

Skolerne får mulighed for at tilbyde specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand samt studie- og erhvervsvejledning.

Der oprettes et Landbrugsuddannelsesråd, som afløser Landbrugsskolerådet og Landbrugets Uddannelsesudvalg.

5. Økonomiske konsekvenser

Det forudsættes, at overførslen af landbrugsuddannelserne fra Kulturministeriet til Undervisnings- og Forskningsministeriet er udgiftsneutral, således at de samlede udgifter til såvel undervisning, SU, kost og logi som befordring m.v. afholdes inden for den ramme, der overføres fra Kulturministeriet til Undervisnings- og Forskningsministeriet.

Landbrugsskolerne vil i henhold til lovforslaget modtage et taksametertilskud pr. årselev og i henhold til lov om erhvervsskoler et rammetilskud til fællesudgifter. Taksametertilskuddet fastsættes for de enkelte uddannelser og omfatter udgifter til lærerløn, løn til værkstedsassistenter, materiale- og udstyrsudgifter. I henhold til lov om erhvervsskoler kan skolerne frit disponere over tilskuddene.

Efter forslaget vil ministeriet yde skolerne et tilskud til kost og logi til elever i landbrugsuddannelserne. Ministeriet vil endvidere fastsætte regler om elevernes betaling for kost og logi.

Eleverne vil modtage statens uddannelsesstøtte (SU) på såvel grunduddannelsen som overbygningsuddannelserne – med mindre de får løn under skoleuddannelsen. Der må påregnes forøgede udgifter til SU. Eleverne vil kunne modtage løn under skoleophold i grunduddannelsen med tilhørende refusion til virksomheden i henhold til lov om Arbejdsgivernes Elevrefusion (AER) i det omfang, bestemmelserne i forslagets § 18 fører til oprettelse af uddannelsesaftale, der omfatter grunduddannelsens 2 første skoleophold, og som opfylder betingelserne i AER-loven. Hidtil har der alene været ydet AER under uddannelsens 3. skoleophold.

Såfremt der etableres en befodringsordning efter forslagets § 20, vil der blive tale om øgede statslige udgifter til befordring af elever på grunduddannelsen, idet eleverne ikke idag modtager tilskud til befordring. Det forventes dog, at elever på grunduddannelsen uden uddannelsesaftale bliver omfattet af den generelle amtskommunale befodringsordning for elever i ungdomsuddannelser. Dette følger af, at uddannelserne er overført til Undervisnings- og Forskningsministeriets område og fremover godkendes af Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte som en støtteberettigende ungdomsuddannelse.

6. Administrative konsekvenser

I forbindelse med uddannelsernes overførsel til Undervisnings- og Forskningsministeriet vil der blive overført administrative årsværk og lønsum fra Kulturministeriet svarende til den administrative belastning.

Det vil endvidere være nødvendigt, at Undervisnings- og Forskningsministeriet afholder udgifter til etablering og drift af administrativt edb-udstyr. Udgifterne afholdes inden for ministeriets udgiftsramme.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til kapitel 1

Formål m.v.

Til § 1

Med den foreslåede bestemmelse sikres, at uddannelserne udbydes på flere niveauer, og at eleverne herved får mulighed for at vælge et niveau, som svarer til deres interesser og forventninger. I stk. 2 bestemmes det, at grunduddannelsen er en ungdomsuddannelse, som bibringer eleven såvel erhvervsfaglige som generelle og almene kvalifikationer. Herudover omtales i stk. 3 blandt andet overbygningsuddannelsernes orientering mod landbrugserhvervet.

Til § 2

Den overordnede styring af uddannelserne skal være en mål- og rammestyring. Ordene »efter indstilling« betyder i lovforslaget en udtalelse, som ikke er bindende for ministeren. Initiativet til udtalelsen kan i alle tilfælde tages af såvel ministeren som af Landbrugsuddannelsesrådet.

Til § 3

Det forudsættes, at landbrugsuddannelser efter denne lov som hidtil kan udbydes på tidligere landbrugsskoler.

De nuværende landbrugsskoler vil efter lov om erhvervsskoler blive godkendt som erhvervsskoler, hvis de ønsker det. De tidligere landbrugsskoler kan som erhvervsskoler endvidere efter gældende regler gennemføre erhvervsuddannelser på lige fod med de eksisterende erhvervsskoler. De eksisterende erhvervsskoler kan tilsvarende gennemføre landbrugsuddannelser efter denne bestemmelse. Det vil gælde for både landbrugsskoler og andre erhvervsskoler, at landbrugsuddannelser kun kan udbydes af den enkelte skole efter ministerens godkendelse i henhold til § 8, stk. 2, i lov om erhvervsskoler.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 2* skal sammenholdes med § 26, stk. 2, i lov om erhvervsskoler og præciserer, at denne bestemmelse om godkendelse af og tilskud til ikke-erhvervsskolars gennemførelse af uddannelser, der grænser op til erhvervsuddannelserne, gælder for landbrugsuddannelserne.

*Til kapitel 2**Uddannelsernes struktur m.v.*

Lovforslaget indebærer en videreførelse af de hidtidige landbrugsuddannelser, således at grunduddannelsen omfatter uddannelsen til og med faglært landmand, mens overbygningsuddannelserne omfatter de øvrige landbrugsuddannelser, jf. de almindelige bemærkninger, afsnit 3.

Til § 4

Der sigtes med vekseluddannelsesprincippet til en vis parallelitet med erhvervsuddannelserne. Der kræves i dag praktikophold på mindst 2 forskellige landbrugsbedrifter, og dette princip forventes fastholdt. Eleverne får mulighed for at starte uddannelsen enten på skole eller ude i en landbrugsbedrift.

Til § 5

Den foreslåede bestemmelse medfører, at grunduddannelsen kan indledes enten på skole eller i praktik. Dette er en ændring i forhold til den nuværende landbrugsuddannelse, hvor alle elever starter med 2 måneders grundskole.

Elever, som starter uddannelsen ude i en landbrugsbedrift, gennemfører samme skoleundervisning som øvrige elever, men skal have afkortet praktikken senere i forløbet, således at den samlede uddannelse har samme varighed, uanset om eleven starter på skole eller i praktik.

Til § 6

Overbygningsuddannelserne består i det foreslåede system af

- 1) Driftslederkursus (modul 3), der fører til grønt bevis.
- 2) Udvidet driftslederkursus (modul 4), der fører til grønt diplom.
- 3) Kombineret driftslederkursus, der fører til agrarøkonom.
- 4) Landbrugsteknikeruddannelsen, der fører til landbrugstekniker.

Som forudsætning for optagelse på driftslederkursus kan som hidtil kræves gennemført 8 måneders uddannelse/erhverv og 6 måneders praktik.

Til § 7

De foreslåede efter- og videreuddannelseskurser omfatter de eksisterende efteruddannelser, som i dag gennemføres på landbrugsskolerne. Skolerne kan endvidere efter gældende regler udbyde kurser efter lov om efteruddannelse og lov om åben uddannelse.

Lovforslaget forventes ikke at medføre merudgifter til den efteruddannelse, der hidtil har hørt under Kulturministeriet.

Til § 8

Der bør være maksimale overgangsmuligheder med merit (overførsel af uddannelseselementer) mellem landbrugsuddannelserne og andre uddan-

neslesområder, og der tilsigtes tilvejebragt optimal mulighed for at skifte til landbrugsuddannelserne for elever, der har gennemført dele af en erhvervsuddannelse.

Til kapitel 3

Adgang til uddannelserne

Til § 9

Det fremgår af bestemmelsen, at grunduddannelsen – som en ungdomsuddannelse – som skolemæssig baggrund har folkeskolens 9. skoletrin.

Bestemmelsen fastslår som princip, at der fortsat er fri adgang til uddannelsen og frit skolevalg.

Med den foreslåede bestemmelse får eleverne, forudsat at der er plads på skolen, fortsat ret til at komme på den skole, de ønsker.

Hensyn til beskæftigelsesmulighederne kan imidlertid gøre det nødvendigt at begrænse adgangen til skoleundervisningen inden for de enkelte uddannelser. Men som det fremgår af bestemmelsen, er det alene dette hensyn, der kan danne baggrund for adgangs begrænsning. Regler herom fastsættes efter indstilling fra Landbrugsuddannelsesrådet, jf. § 22.

Til kapitel 4

Indholdet af uddannelserne

Til § 11

Med de obligatoriske fag sigtes mod en undervisning, som svarer til grundfagene og områdefagene i erhvervsuddannelserne. Det er nyt, at der i landbrugsuddannelserne indføres fag svarende til grundfag i erhvervsuddannelserne.

Til § 12

Skolerne vil være forpligtede til at udbyde et rimeligt antal valgfag, der må være så varierede under hensyn til elevernes interesser, at eleverne får reelle muligheder for at foretage et valg.

På skoler eller inden for uddannelser med et begrænset elevgrundlag kan det være nødvendigt at begrænse elevernes valgmuligheder.

Teoretiske og praktiske valgfag kan supplere og udbyde uddannelsen, ligesom der kan tilbydes mere almene valgfag.

Til § 13

Der foreslås tilvejebragt hjemmel til specialundervisning m.v.

Til § 14

Der foreslås tilvejebragt hjemmel til studie- og erhvervsvejledning.

Til § 15

Praktikuddannelsen foregår i dag på mindst 2 forskellige landbrugsbedrifter, og dette vil formentlig også komme til at gælde fremover.

Landbrugsbedrifterne er i dag så specialiserede, at de ikke er i stand til at indgå en uddannelsesaftale, som dækker hele praktikforløbet.

Praktikuddannelsen mellem modul 1a og modul 1b foregår i dag på godkendt praktiksted på grundlag af godkendt uddannelsesaftale, mens praktikuddannelsen imellem modul 1b og modul 2 foregår på grundlag af skriftlig eller mundtlig aftale mellem elev og praktiksted.

Landbrugsbedrifterne er i dag så specialiserede, at de ikke er i stand til at indgå en uddannelsesaftale, som dækker hele praktikforløbet.

Praktikreglernes formål og indhold forventes at ville svare til de eksisterende vilkår inden for landbrugsuddannelserne.

Til kapitel 5

Tilskud

Til § 16

Bestemmelsen svarer til § 19 i lov om erhvervsuddannelser. Yderligere bestemmelser om tilskud til skolerne følger af lov om erhvervsskoler, kapitel 3.

Skolerne vil herefter modtage tilskud ud fra objektive kriterier til direkte undervisningsudgifter og tilskud til skolernes fællesudgifter til administration, bygningsdrift m.v.

De enkelte skoler vil i henhold til lov om erhvervsskoler frit kunne disponere over de samlede tilskud til undervisnings- og fællesudgifter, når blot den forudsatte undervisning gennemføres.

I de årlige finanslove fastlægges tilskudstakster pr. årselev for de forskellige landbrugsuddannelser. En årselev svarer til en elev undervist på skolen i 40 uger. Taksterne skal kunne dække alle undervisningsudgifter (incl. moms).

Undervisningsudgifterne afgrænses som lærerlønsudgifter, lønudgifter til andet personale, der bistår i undervisningen, udgifter til udstyr m.v. og materialeudgifter.

Der kan ved takstfastsættelsen fraregnes forventede indtægter knyttet til de enkelte uddannel-

ser f.eks. i forbindelse med salg af produkter fra uddannelsesaktiviteter.

Til stk. 2

Der foreslås tilvejebragt hjemmel til at yde særlige tilskud til iværksættelse af nye uddannelser og til forsøgs- og udviklingsarbejde. Bestemmelsen svarer til, hvad der gælder efter erhvervsuddannelsesloven.

Til kapitel 6

Kost og logi under skoleophold

Til § 17

Bestemmelsen indebærer, at skolehjemsreglerne i § 13, stk. 1 og 2, i lov om erhvervsskoler ikke finder anvendelse på landbrugsuddannelseselever, selvom erhvervsskoleloven i øvrigt skal gælde for landbrugsuddannelserne.

I den nuværende landbrugsuddannelse er der kostskolepligt for eleverne.

Med bestemmelsen gøres det frivilligt for eleverne, om de ønsker at gennemføre uddannelserne som dagskoleelever eller som kostelever. Det sikres samtidig, at de elever, som ønsker kost og logi, vil få et tilskud hertil.

En årskostelev er en elev, der modtager kost og logi i 40 uger.

Der tilsigtes en ensartet elevbetaling for erhvervsskoleelever på skolehjem og for landbrugselever i grunduddannelsen, mens elever i overbygningsuddannelserne pålægges en større betaling.

Elever i landbrugsuddannelserne har ikke tidligere modtaget statens uddannelsesstøtte (SU). Med lov om landbrugsuddannelser ligestilles eleverne med øvrige elever i ungdomsuddannelser og videregående uddannelser. Elever med opsparing på en etableringskonto vil blive omfattet af SU-reglerne vedrørende formuegrænse og vil få nedsat deres SU.

Der arbejdes i almindelighed på at øge unge landmænds opsparing inden etablering, og SU-reglerne vedrørende formuegrænse vil modvirke opsparingslysten. Det overvejes derfor at søge SU-lovgivningens formuebestemmelser ændret.

Til kapitel 7

Elevernes retlige forhold

Til § 18

Om *stk. 1* henvises der til bemærkningerne til § 15.

Med *stk. 2* åbnes der mulighed for, at der efter behov kan fastsættes supplerende regler om elevernes retsstilling.

Til § 19

Bestemmelsen svarer til § 66 i erhvervsuddannelsesloven.

Til § 20

Der henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 5 om de økonomiske konsekvenser.

Til kapitel 8

Rådgivning m.v.

Til § 21

Landbrugsuddannelsesrådet afløser det nuværende Landbrugsskoleråd i Kulturministeriet samt Landbrugets Uddannelsesudvalg.

Undervisnings- og forskningsministeren opfordrer landbrugets forskellige organisationer til at drøfte, hvorledes de parter, der er repræsenteret i henholdsvis Landbrugsuddannelsesrådet og Det faglige Fællesudvalg for Landbrugsuddannelserne, kan blive repræsenteret i »hinanden«'s rådgivende organer og skoler, således at der kan udvikle sig et tættere samarbejde mellem de nuværende landbrugsskoler og erhvervsskoler med en erhvervsuddannelse som landbrugsuddannelse.

Til § 22

Det er hensigten, at Landbrugsuddannelsesrådet skal dække de arbejdsopgaver m.v. i relation til lov om landbrugsuddannelser, som i lov om erhvervsuddannelser varetages af såvel de faglige udvalg som Erhvervsuddannelsesrådet, og som i lov om videregående teknikeruddannelser varetages af teknikerudvalg og teknikerråd.

Til kapitel 9

Forskellige bestemmelser

Til § 23

Der foreslås, på tilsvarende måde som i erhvervsuddannelsesloven og i erhvervsskoleloven, tilvejebragt hjemmel til at udarbejde regler om klageadgang.

Kulturministeriets lovbekendtgørelse nr. 661 af 26. oktober 1988

Bekendtgørelse af lov om folkehøjskoler, landbrugsskoler, husholdningsskoler og efterskoler

Herved bekendtgøres lov nr. 259 af 4. juni 1970 om folkehøjskoler, landbrugsskoler, husholdningsskoler og efterskoler med de ændringer, der følger af § 4 i lov nr. 121 af 17. april 1972, § 5 i lov nr. 217 af 23. april 1986 og lov nr. 89 af 20. februar 1988.

Kapitel I

Formål og virksomhed

§ 1. Folkehøjskoler tilbyder voksne elever en almindelig undervisning og kan inden for denne give enkelte fag eller faggrupper en fremtrædende plads.

Stk. 2. Folkehøjskoler kan, hvor særlige forhold gør sig gældende, tilbyde rettighedsgivende undervisning efter regler, der fastsættes af kulturministeren.

Stk. 3. Folkehøjskoler, der har tilrettelagt undervisningen efter stk. 1 med henblik på unge mellem 17 og 19 år, godkendes under navn af ungdomshøjskoler.

§ 2. Landbrugsskoler tilbyder kurser til uddannelse af landbrugsmedhjælpere, landbrugsdriftsledere og landbrugsteknikere eller til uddannelse af gartnere og gartneriteknikere. De kan endvidere tilbyde kurser til uddannelse af mejerister og mejeriteknikere samt andre kurser med tilknytning til landbrugserhvervet eller gartnerfagene. Skoler, der alene tilbyder gartneriuddannelser, godkendes under navn af gartnerskoler.

Stk. 2. Kulturministeren bestemmer, hvilke landbrugsuddannelser den enkelte skole kan tilbyde, og udarbejder vejledende undervisningsplaner for de almindelige landbrugskur-

ser. For gartneriuddannelserne kan kulturministeren udarbejde vejledende undervisningsplaner, for så vidt angår lærlingeundervisningen under iagttagelse af reglerne i lov om lærlingeforhold.

Stk. 3. Kulturministeren fastsætter regler om optagelses- og afgangsprøver for skolernes uddannelseskurser.

§ 3. Husholdningsskoler tilbyder en almindelig undervisning med særligt henblik på hjem og familie og kan give enkelte fag eller faggrupper en fremtrædende plads i undervisningen. Skolerne kan afholde prøver efter regler, der fastsættes af kulturministeren, og kan efter ministerens særlige godkendelse tilbyde uddannelser inden for husligt beslægtede erhverv.

Stk. 2. Kulturministeren udarbejder vejledende undervisningsplaner for skolernes almindelige kurser.

Stk. 3. Kulturministeren fastsætter regler om optagelses- og afgangsprøver for skolernes uddannelseskurser.

§ 4. Efterskoler tilbyder unge mellem 14 og 18 år en almindelig undervisning og kan inden for denne give enkelte fag eller faggrupper en fremtrædende plads. Skolerne kan afholde prøver efter regler, der fastsættes af kul-

turministeren, og kan efter ministerens særlige godkendelse tilbyde erhvervmæssige grunduddannelser.

§ 5. Skolerne indrettes som kostskoler, men kan også optage hjemmeboende elever til undervisning og samvær. Skolerne kan i særlige tilfælde oprettes uden elevkollegium.

Stk. 2. Skolernes kurser har en varighed af mindst en uge med mindst 5 sammenhængende undervisningsdage. Landbrugsskoler kan dog tilbyde kurser på mindst 5 enkeltstående undervisningsdage.

Stk. 3. Optager skolerne undervisningspligtige elever, skal forstanderen sende meddelelse om elevens optagelse og om kursets varighed til skolekommissionen i hjemstedskommunen, i København til skoledirektionen. Forlader eleven skolen inden kursets afslutning, skal skolemyndighederne ligeledes underrettes, medmindre elevens undervisningspligt er ophørt.

§ 6. Elever, der har gennemgået et godkendt kursus på en landbrugsskole, en husholdningsskole eller en efterskole, har ret til et bevis for deltagelsen samt for eventuelle prøver. Kulturministeren fastsætter regler om bevisernes form og indhold.

§ 7. Forstanderen og lærerne ved en skole danner et lærerråd.

Kapitel 2

Godkendelse og tilsyn

§ 8. Godkendelse af en skole, der er omfattet af kapitel 1, meddeles af kulturministeren under følgende betingelser:

1. Skolen skal være en privat, selvejende institution, hvis vedtægter er godkendt af kulturministeren.
2. Skolens forstander skal være godkendt af kulturministeren.
3. Skolen skal råde over egnede lokaler og det fornødne udstyr.
4. Skolens kursusplan skal være godkendt af kulturministeren.

Stk. 2. Det er yderligere en betingelse for godkendelse af en landbrugsskole, at kulturministeren finder, at der foreligger behov for den pågældende skole.

Stk. 3. Et kursus anses som godkendt, når det er omfattet af den godkendte kursusplan eller er særligt godkendt af kulturministeren.

§ 9. Kulturministeren kan tilbagekalde en meddelt godkendelse, hvis skolen ikke længere opfylder betingelserne efter § 8. Han kan endvidere tilbagekalde godkendelsen, hvis skolens undervisning eller øvrige forhold findes åbenbart i strid med de retningslinjer, der almindeligt følges inden for vedkommende skoleform.

Stk. 2. Tilbagekaldelse af godkendelse efter stk. 1, 2. pkt., kan kun ske efter forhandling med den pågældende skoleforening, jfr. § 13, stk. 2.¹⁾

§ 10. Undervisningsdirektøren for Direktoratet for Folkeoplysning, Frie Grundskoler m.v. er kulturministerens tilsynsførende med folkehøjskoler, landbrugsskoler, husholdningsskoler og efterskoler.

§ 10 a. Kulturministeren kan bemyndige ministeriets direktorater til at udøve de beføjelser, der i denne lov er tillagt ministeren.

Stk. 2. Kulturministeren kan fastsætte bestemmelser om adgangen til at klage over afgørelser, der er truffet i henhold til bemyndigelse efter stk. 1, herunder om at afgørelser ikke skal kunne indbringes for ministeren.

Kapitel 3

Tilskud

§ 11. Til godkendte skoler yder staten tilskud under følgende betingelser:

1. Skolen skal i finansåret have gennemført ét godkendt kursus af mindst 20 ugers varighed eller to godkendte kurser hvert af mindst 12 ugers varighed.
2. Skolen skal som gennemsnit af de 3 seneste finansår, i hvilke den har været i virksomhed, have haft mindst 18 årselever. Har skolen haft mindre end 36 ugers godkendt undervisning i et finansår, nedsættes det krævede antal årselever for det pågældende år efter forholdet mellem det faktiske antal undervisningsuger og 36.
3. Skolens forstander og lærere skal være aflønnet efter regler, der fastsættes af kulturministeren. De øvrige ansættelsesvilkår skal være skriftligt aftalt.
4. Skolens forstander og lærere, der ifølge vedtægterne for Pensionskassen for Højskoler, Landbrugsskoler og Husholdningsskoler²⁾ eller Efterlønskassen for Lærere i Friskolen og Efterskolen³⁾ kan optages i en af disse, skal være indmeldt eller over for kulturmini-

steren have godtgjort, at der på anden måde er sikret dem en passende pension.

Stk. 2. Årselevtallet er summen af elever på godkendte kurser i de enkelte undervisningsuger i finansåret divideret med 40. Der medregnes kun elever, der opfylder aldersbetingelserne for at opnå statsstøtte, jfr. § 13, stk. 1 og § 14, stk. 2.) Kulturministeren fastsætter regler om medregning af elever, som ikke har dansk indfødsret, som kun følger en del af et godkendt kursus, eller som er bevilget hel eller delvis friplads.

Stk. 3. Kulturministeren kan i særlige tilfælde fravige bestemmelserne i stk. 1, nr. 1 og 2.

§ 12. Til et fuldt undervisningsår, jfr. § 4, stk. 1, i lov om statsstøtte til visse private skoler, kræves for folkehøjskolernes vedkommende mindst 32 og for de andre skolers vedkommende mindst 36 ugers godkendt undervisning.

Stk. 2. Er skolens kapacitet ikke fuldt udnyttet til godkendt undervisning i et omfang svarende til 32 uger, foretages der efter regler, der fastsættes af kulturministeren, en forholdsmæssig nedsættelse af de udgifter, som uden at være begrænset af årselevtallet indgår i tilskudsgrundlaget. Ved kursusomlægning kan kulturministeren i særlige tilfælde efter forhandling med den pågældende skoleforening tillade, at der ikke foretages forholdsmæssig nedsættelse.

Kapitel 4

Elevstøtte

§ 13. Til nedbringelse af elevbetalingen giver staten elevstøtte til elever på folkehøjskoler, landbrugsskoler, husholdningsskoler og efterskoler.

Stk. 2. Bevillingen til elevstøtten fastsættes på grundlag af et gennemsnitligt støttebeløb pr. årselev. Bevillingen reguleres for udviklingen i antallet af elever samt pris- og lønudviklingen.

Stk. 3. Ændring af det gennemsnitlige støttebeløb pr. elev, som ikke følger af stk. 2, sker efter indhentet udtalelse fra Frie Kostskolers Fællesråd.

§ 14. Elevstøtte gives til elever på:

- 1) folkehøjskoler, hvis de ved kursets begyndelse er fyldt 17½ år,
- 2) ungdomshøjskoler, hvis de ved kursets begyndelse er fyldt 17 år, men ikke 19 år,

- 3) landbrugsskoler, hvis de ved kursets begyndelse er fyldt 16 år,
- 4) husholdningsskoler, hvis de ved kursets begyndelse er fyldt 16 år, og
- 5) efterskoler, hvis de ved kursets begyndelse er fyldt 14 år, men ikke 18 år.

Stk. 2. Kulturministeren kan fastsætte regler om støtte til elever, der ikke opfylder de i stk. 1 nævnte aldersbetingelser.

§ 15. Elevstøtte gives til elever, der er danske statsborgere og deltager i et godkendt kursus af mindst 2 ugers varighed.

Stk. 2. Kulturministeren kan fastsætte regler om elevstøtte:

- 1) til elever, der kun deltager i en del af et godkendt kursus eller kun i undervisningen ved et godkendt kursus,
- 2) til danske elever til ophold af mindst 2 ugers varighed på statsanerkendte folkehøjskoler og landbrugsskoler i andre nordiske lande og
- 3) til elever, der ikke er danske statsborgere.

§ 15 a. Kulturministeren fastsætter for hver af skoleformerne efter forhandling med Frie Kostskolers Fællesråd en ugentlig elevbetaling (elevstøtterammen) som grundlag for støttens beregning.

Stk. 2. Ministeren fastsætter, efter hvilke procentsatser elevstøtterammen skal dækkes af elevstøtten. Elevens økonomiske forhold er afgørende for, med hvilken procentsats elevstøtten i det enkelte tilfælde skal gives.

Stk. 3. Ministeren fastsætter regler om form og indhold for ansøgning om elevstøtte samt om beregning og udbetaling af støtten.

Stk. 4. Ministeren kan hos skattevæsenet eller anden offentlig myndighed indhente de oplysninger om elevens forældres indkomst- og formueforhold, der er nødvendige for beregningen af støtten.

§ 16. En kommune kan yde støtte til elever, der er hjemmehørende i kommunen, til deltagelse i godkendte kurser på folkehøjskoler, landbrugsskoler, husholdningsskoler og efterskoler.

Kapitel 5

Tilskud til fortsat uddannelse

§ 17. Efter regler, der fastsættes af kulturministeren, kan staten yde tilskud til kurser til

fortsat uddannelse af skolernes forstandere og lærere.

§ 18. Efter regler, der fastsættes af kulturministeren, kan staten yde tilskud til aflønning af forstandere og lærere, der har hel eller delvis tjenestefrihed under fortsat uddannelse.

Kapitel 6

Forsøgsvirksomhed

§ 19. Kulturministeren kan fravige lovens bestemmelser i det omfang, dette er påkrævet for at fremme forsøgsvirksomhed inden for lovens område.

Stk. 2. Efter kulturministerens bestemmelse kan staten yde tilskud til forsøgsundervisning inden for lovens område.

Kapitel 7

Pension

§ 20. Pension til forstandere og lærere ved skolerne udredes af Pensionskassen for Højskoler, Landbrugsskoler og Husholdningsskoler⁵⁾, henholdsvis af Efterlønskassen for Lærere i Friskolen og Efterskolen⁶⁾. De nærmere regler om pensionskassens og efterlønskassens virksomhed fastsættes i vedtægter, der stadfæstes af kulturministeren og finansministeren.

Stk. 2. Staten yder tilskud til pensionskasserne efter regler, der fastsættes i vedtægterne.

Kapitel 8

Landbrugsskolerådet

§ 21. Kulturministeren nedsætter et landbrugsskoleråd.

Stk. 2. Rådet består af undervisningsdirektøren for Direktoratet for Folkeoplysning, Frie Grundskoler m.v. som formand og 7 andre medlemmer, hvoraf 3 udpeges af Foreningen af danske Landbrugslærere, 1 af De samvirkende danske Landboforeninger, 1 af De samvirkende danske Husmandsforeninger og 2 af Foreningen Danmarks Landbougdom. Rådets medlemmer beskikkes for indtil 4 år ad gangen.

Stk. 3. Kulturministeren fastsætter rådets forretningsorden.

Stk. 4. Rådets udtalelse indhentes om følgende spørgsmål vedrørende landbrugsuddannelsen:

1. Behovet for oprettelse af nye og udvidelse af bestående landbrugsskoler, jfr. § 8, stk. 2.

2. Udkast til vejledende undervisningsplaner, jfr. § 2, stk. 2, 1. pkt.
3. Godkendelse af individuelle kursusplaner, jfr. § 8, stk. 1, nr. 4.
4. Fordeling af kurser på de enkelte landbrugsskoler, jfr. § 2, stk. 2, 1. pkt.
5. Udkast til regler efter § 2, stk. 3 og § 6.
6. Fremkaldelse af nye uddannelsesstilbud.
7. Ansøgninger om godkendelse af forsøgsundervisning i henhold til § 19.

Kapitel 9

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser m.v.

§ 22. Loven har virkning fra den 1. april 1970, jfr. dog stk. 2-5.

Stk. 2. For skoler, der ved lovens ikrafttræden er godkendt som privatejede skoler, har bestemmelsen i § 8, stk. 1, nr. 1, først virkning fra det tidspunkt, skolen søger ny forstander godkendt eller overgår til at være selvejende institution.

Stk. 3. Bestemmelsen i § 12, stk. 1, har virkning fra den 1. august 1969. Bestemmelserne i § 12, stk. 1 og 2, kan dog for tiden indtil den 1. april 1971 ikke anvendes over for landbrugsskoler, husholdningsskoler og efterskoler, der har haft 32 ugers godkendt undervisning i finansåret.

Stk. 4. De i henhold til lov nr. 226 af 3. juni 1967 om efterskoler godkendte ungdomshøjskoler betragtes efter lovens ikrafttræden som efterskoler, jfr. § 4, medmindre de opnår godkendelse efter § 1, stk. 3. Uden denne godkendelse kan de bevare navn af ungdomshøjskoler indtil den 1. august 1971.

Stk. 5. Reglerne i kapitel 4 anvendes ved kurser, der påbegyndes efter den 31. juli 1970.

§ 23. Følgende bestemmelser ophæves:

- 1) Lov om folkehøjskoler og landbrugsskoler, jfr. lovbekendtgørelse nr. 156 af 16. maj 1959.
- 2) Lov om husholdningsskoler og husholdningsseminarier m.m., jfr. lovbekendtgørelse nr. 167 af 4. juni 1959, bortset fra § 15, stk. 1-3.
- 3) Lov nr. 226 af 3. juni 1967 om efterskoler.
- 4) § 12 i lov nr. 337 af 18. juni 1969 om statsstøtte til visse private skoler.

Stk. 2. Reglerne om elevstøtte i de love, der er nævnt i stk. 1, bevarer deres gyldighed for kurser, der påbegyndes inden den 1. august 1970.

§ 24. Loven gælder ikke for Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes i kraft for Grønland med de afvigelser, som landsdelens særlige forhold tilsiger.

Stk. 2. Loven gælder ikke for Færøerne, men lovens bestemmelser om landbrugsskoler, husholdningsskoler og efterskoler kan ved kongelig anordning sættes i kraft for Færøerne med de afvigelser, som landsdelens særlige forhold tilsiger.

§ 4 i lov nr. 121 af 17. april 1972, der indsætter stk. 3 i § 5, havde virkning fra 1. april 1972.

§ 5 i lov nr. 217 af 23. april 1986, der indsætter § 10 a, trådte i kraft den 1. juli 1986.

Lov nr. 89 af 20. februar 1988, der ændrer § 13, § 14 og § 15 samt indsætter § 15 a, trådte i kraft den 1. marts 1988.

Kulturministeriet, den 26. oktober 1988

OLE VIG JENSEN

/ Hanne Saunte

¹⁾ På grund af en fejl er skoleforeningerne ikke nævnt, selvom de er udgået af § 13, stk. 2. Det drejer sig om Foreningen for Folkehøjskoler, Foreningen for danske Landbrugsskoler, Foreningen af Husholdnings- og Håndarbejdsskoler og Foreningen af Frie Ungdoms- og Efterskoler.

²⁾ Nu Pensionskassen for folkehøjskoler, landbrugsskoler og husholdningsskoler.

³⁾ Nu Efterlønskassen for lærere i friskoler og efterskoler.

⁴⁾ På grund af en redaktionel fejl er henvisningen til § 13, stk. 1 og § 14, stk. 2 ikke blevet ændret til en henvisning til § 14.

⁵⁾ Se note ²⁾.

⁶⁾ Se note ³⁾.

Kulturministeriets lovekændtgørelse nr. 659 af 25. oktober 1988

Bekendtgørelse af lov om statsstøtte til visse private skoler

Herved bekendtgøres lov om statsstøtte til visse private skoler, jf. lovekændtgørelse nr. 12 af 5. januar 1971, med de ændringer, der følger af § 6 i lov nr. 217 af 23. april 1986 og lov nr. 230 af 22. april 1987.

Kapitel 1

Lovens område

§ 1. Efter denne lov ydes statstilskud og statslån til:

- 1) private gymnasieskoler
- 2) private studenterkursus
- 3) private kursus til højere forberedelseseksamen
- 4) friskoler
- 5) private grundskoler
- 6) private grundskolekursus
- 7) folkehøjskoler
- 8) landbrugsskoler
- 9) husholdningsskoler
- 10) efterskoler.

Stk. 2. Friskoler, private grundskoler og private grundskolekursus, jf. stk. 1, nr. 4-6, benævnes frie grundskoler. Folkehøjskoler, landbrugsskoler, husholdningsskoler og efterskoler, jf. stk. 1, nr. 7-10, benævnes frie kostskoler.

Kapitel 2

Statstilskud

§ 2. Der ydes statstilskud til driften under forudsætning af,

- 1) at skolerne opfylder de betingelser, der er angivet i lovgivningen om de enkelte skoleformer,
- 2) at skolerne har andre indtægter end statstilskud, og
- 3) at tilskuddet anvendes til skole- og undervisningsvirksomhed.

Stk. 2. Undervisningsministeren¹⁾ kan fastsætte regler om de tilskudsforudsætninger, der er nævnt i stk. 1, nr. 2 og 3, herunder om mindstebeløbet for andre indtægter.

§ 3. Tilskud ydes i form af refusionstilskud og rammetilskud.

§ 3 a. Refusionstilskud ydes med 85 pct. af de udgifter, der med virkning for tilskudsgrundlaget er godkendt af undervisningsministeren¹⁾, og som afholdes til følgende formål:

- 1) Skatter og afgifter vedrørende skolens bygninger.
- 2) Leje af lokaler og arealer ifølge faste lejemaal.
- 3) Renter af lån med pant i skolens faste ejendomme.
- 4) Eventuelle renter af skyldige etableringsudgifter pålagt af offentlig myndighed.
- 5) Udgifter til særlige vedligeholdelsesarbejder vedrørende skolebygningerne.

Stk. 2. Refusionstilskud ydes med 100 pct. af ekstraudgifter til lærertimer og hjælpemidler, der med virkning for tilskudsgrundlaget er godkendt af undervisningsministeren¹⁾ til undervisning af svært handicappede elever.

Stk. 3. Undervisningsministeren¹⁾ kan fastsætte regler om refusionstilskuddene.

§ 3 b. Bevillingen til rammetilskud fastsættes for hver skoleform på grundlag af et gennemsnitligt tilskud pr. elev. Bevillingen reguleres

Bilag til f. t. l. om landbrugsuddannelser

res for udviklingen i antallet af elever samt pris- og lønudviklingen.

Stk. 2. Det gennemsnitlige tilskud pr. elev justeres årligt under hensyn til konstaterede ændringer i antal skoler, elevfordeling på klassetrin og lærernes lønanciennitetsmæssige fordeling.

Stk. 3. Ændring af det gennemsnitlige tilskud pr. elev, som ikke følger af stk. 1 og stk. 2, sker efter indhentet udtalelse fra Foreningen af Private Selvejende Gymnasier, Studenterkurser og HF-kurser, Frie Grundskolers Fællesråd og Frie Kostskolers Fællesråd.

Kapitel 2 a

Den enkelte skoles rammetilskud

§ 3 c. Rammetilskudsbevillingen for skoleformen fordeles mellem de enkelte skoler efter deres beregnede udgiftsbehov. Af bevillingen kan der dog herudover ydes supplerende tilskud til tyske mindretalsskoler.

§ 3 d. Udgiftsbehovet for frie grundskoler omfatter alle skolens udgifter, bortset fra de i § 3 a nævnte, og beregnes ved, at skolens normerede løntimetal ganges med skolens gennemsnitlige skalaløn pr. løntime.

Stk. 2. Til skoler med kostafdeling ydes et tillæg pr. elev til dækning af merudgiften som følge af kostskolevirksomheden.

Stk. 3. Undervisningsministeren fastsætter regler om beregning af det normerede løntimetal, den gennemsnitlige skalaløn pr. løntime og tillægget pr. kostelev.

§ 3 e. Udgiftsbehovet for private gymnasier, herunder gymnasieafdelingen ved kombinerede institutioner, hf-kurser og studenterkurser, beregnes ved, at skolens normerede løntimetal ganges med skolens gennemsnitlige skalaløn pr. løntime. Hertil lægges et beløb pr. elev.

Stk. 2. Beløbet pr. elev, jf. stk. 1, reguleres årligt i takt med den konstaterede udvikling i den beregnede lærerlønsgift pr. elev.

Stk. 3. Til skoler med kostafdeling ydes et tillæg pr. elev til dækning af merudgiften som følge af kostskolevirksomheden.

Stk. 4. Undervisningsministeren fastsætter regler om beregning af det normerede løntimetal, den gennemsnitlige skalaløn pr. løntime, beløbet pr. elev og tillægget pr. kostelev.

§ 3 f. Udgiftsbehovet for frie kostskoler beregnes ved, at skolens normerede løntimetal ganges med skolens gennemsnitlige udgift til lærerløn pr. løntime, hvilket udgør rammetilskuddet til lærerlønsgifter. Hertil lægges et beløb pr. årselev, et beløb pr. skole og et beløb pr. kvadratmeter bruttoetageareal af skolens bygninger, hvilket udgør rammetilskuddet til øvrige udgifter.

Stk. 2. Beløbet pr. årselev, jf. stk. 1, reguleres årligt i takt med den konstaterede udvikling i den beregnede lærerlønsgift pr. årselev. Beløbet pr. skole og beløbet pr. kvadratmeter bruttoetageareal, jf. stk. 1, reguleres for pris- og lønudviklingen.

Stk. 3. Undervisningsministeren¹⁾ fastsætter regler om beregning af det normerede løntimetal, den gennemsnitlige udgift til lærerløn pr. løntime, beløbene pr. henholdsvis årselev, skole og pr. kvadratmeter bruttoetageareal.

Stk. 4. Undervisningsministeren¹⁾ kan endvidere fastsætte regler om beregning af rammetilskud til kombinerede skoler, hvor en fri kostskole drives sammen med en friskole eller privat grundskole og/eller en privat gymnasieafdeling.

§ 3 g. Undervisningsministeren¹⁾ kan i særlige tilfælde fravige reglerne i § 3 d-§ 3 f, hvis støttebeløbet ikke anvendes til undervisningsformål, jf. § 2, eller hvis støttebeløbet er åbenbart utilstrækkeligt.

Kapitel 2 b

Andre bestemmelser om statstilskud

§ 4. Hvis en skole ikke efter reglerne i lovgivningen om de enkelte skoleformer har haft undervisning i hele finansåret, foretages der efter ministerens nærmere bestemmelse en forholds-mæssig nedsættelse af tilskuddet.

Stk. 2. Hvis en skole, der får statstilskud efter denne lov, drives sammen med undervisningsvirksomhed, der er tilskudsberettiget efter anden lovgivning, bestemmer undervisningsministeren¹⁾, hvorledes tilskuddet skal beregnes efter denne lov.

Stk. 3. Hvis driftsregnskabet for en skole, der ikke er en selvejende institution, viser, at indtægterne og det beregnede statstilskud tilsammen overstiger udgifterne med et nærmere fastsat tillæg, modregnes 50 pct. af det overskydende beløb i statstilskuddet. Undervisningsmini-

steren¹⁾) fastsætter de nærmere regler om beregningen af overskuddet.

Stk. 4. Det er en forudsætning for anvendelse af bestemmelserne om selvejende institutioner, at institutionens vedtægter er godkendt af undervisningsministeren¹⁾), der tillige kan forlange ændringer i vedtægter, der er godkendt inden lovens ikrafttræden.

§ 5. Skolernes regnskabsår er finansåret. Regnskaberne opstilles og revideres efter regler, der fastsættes af undervisningsministeren¹⁾).

Stk. 2. Tilskuddet beregnes og udbetales efter finansårets afslutning. Der udbetales forskud efter regler, der fastsættes af undervisningsministeren¹⁾).

§ 6. Sælges en skole, der får tilskud efter loven, kan der kun ydes fortsat tilskud, såfremt salgsvilkårene er godkendt af undervisningsministeren¹⁾).

Kapitel 3

Statslån

§ 7. Opfører en selvejende institution en bygning til brug for en skole, der omfattes af loven, kan der ydes lån af statskassen med indtil 50 pct. af den opførelsesværdi, undervisningsministeren¹⁾ har godkendt, når følgende betingelser er opfyldt:

- 1) Institutionens vedtægter skal være godkendt af undervisningsministeren¹⁾), jf. § 4, stk. 4.
- 2) Institutionen skal selv have tilvejebragt mindst 1/6 af opførelsesværdien. Under særlige omstændigheder kan undervisningsministeren¹⁾ tillade, at dette beløb tilvejebringes ved lån sikret ved pant i ejendommen efter statslånet. Vilkårene for lånet skal godkendes af undervisningsministeren¹⁾).
- 3) Planer og tegninger skal være godkendt af undervisningsministeren¹⁾).
- 4) Institutionen skal være tilskudsberettiget. For nyoprettede institutioner kan undervisningsministeren¹⁾ tillade, at der ydes statslån, inden de har ret til statstilskud.

Stk. 2. Statslånet er afdragsfrit, men forrentes med 4 pct. p.a. Lånet er uopsigeligt fra statens side, så længe lånevilkårene overholdes og bygningen anvendes til det oprindelige formål. Lånet sikres ved tinglyst oprykkende panteret i bygningerne med grund og tilbehør inden for 5/6 af ejendommens værdi. Undervisningsmi-

nisteren¹⁾) kan bestemme, at der forud for statslånet skal optages størst mulige offentlige eller lignende lån.

Stk. 3. Efter samme regler kan der ydes statslån til køb af ejendomme til brug for en skole, der omfattes af loven. Statslånet fastsættes i forhold til købesummen. Købet og vilkårene herfor skal godkendes af undervisningsministeren¹⁾).

§ 8. Efter samme regler som angivet i § 7 kan der ydes statslån til en skole, der omfattes af loven, når bygninger, større ombygninger eller forbedringer, herunder større anskaffelser af inventar og undervisningsmateriel, er nødvendige for at bringe skolen i tidssvarende stand.

Stk. 2. Statslånet kan udgøre indtil 75 pct. af de af undervisningsministeren¹⁾ godkendte udgifter. De samlede statslån kan dog højst andrage 50 pct. af værdien af institutionens ejendomme, herunder grund, inventar og undervisningsmateriel, efter foretagelsen af de foranstaltninger, hvortil der ydes lån.

§ 9. Omdannes en skole til en selvejende institution, kan der, når skolens forhold skønnes at tale derfor, ydes statslån til gennemførelse heraf efter samme regler som angivet i § 7.

Kapitel 4

Almindelige bestemmelser

§ 10. Undervisningsministeren¹⁾) kan pålægge skolerne at indsende statistiske oplysninger og oplysninger vedrørende skolernes økonomiske forhold, herunder skolernes regnskaber.

§ 10 a. Undervisningsministeren¹⁾) kan bemyndige ministeriets direktorater til at udøve de beføjelser, der i denne lov er tillagt ministeren.

Stk. 2. Undervisningsministeren¹⁾) kan fastsætte bestemmelser om adgangen til at klage over afgørelser, der er truffet i henhold til bemyndigelse efter stk. 1, herunder om at afgørelser ikke skal kunne indbringes for ministeren.

Kapitel 5

Ikrafttrædelsesbestemmelser m.v.

§ 11. Loven træder i kraft den 1. august 1969.

§ 12. (Ophævet)

§ 13. (Ophævet)

§ 14. (Ophævet)

§ 15. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Lov nr. 465 af 25. november 1970, der ændrer § 3, trådte i kraft den 1. januar 1971.

§ 6 i lov nr. 217 af 23. april 1986, der indsætter § 10 a, trådte i kraft den 1. juli 1986.

Lov nr. 230 af 22. april 1987, der ændrer § 1, § 2, § 3, § 4, stk. 1 og § 4, stk. 3 og indsætter §§ 3 a, 3 b, 3 c, 3 d, 3 e, 3 f og 3 g, indeholder i § 2 følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

Stk. 1. Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende og har virkning for fastsættelse af tilskud for finansåret 1988 og følgende finansår.

Stk. 2. Hvis en skoles rammetilskud pr. elev i året 1988 eller et følgende finansår er mere end 3 pct. større eller mindre end den fremskrevne værdi af tilskuddet i det foregående år, nedsættes eller forhøjes tilskuddet til den fremskrevne værdi af det foregående års tilskud med tillæg eller fradrag af 3 pct. Undervisningsministeren¹⁾ kan fastsætte regler om denne ordning.

Kulturministeriet, den 25. oktober 1988

OLE VIG JENSEN

/ Hanne Saunte

¹⁾ Iflg. kgl. resolution af 3. juni 1988 er ansvaret for loven og for de frie kostskoler overtaget af kulturministeren. Regler i henhold til loven udstedes af kulturministeren, hvis de angår de frie kostskoler, og af undervisnings- og forskningsministeren, hvis de angår de frie grundskoler, de private gymnasier, studenterkursus og kurser til højere forberedelseseksamen.